

הכנס ה-28 מחקרי יהודה ושומרון כנס מדעי רב-תחומי

יום חמישי, כ"ד בסיון תשע"ח, 7 ביוני 2018 | אוניברסיטת אריאל בשומרון | קמפוס תחתון, בניין השער (51) קומה 4

סיור נלווה לכנס בשיתוף מרכז סיור ולימוד שומרון
יום שישי כ"ה בסיון תשע"ח, 8 ביוני 2018

יו"ר ומארגנת הכנס

פרופ' מרים ביליג, מנהלת מדעית מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן

חברי ועדת ההיגוי

פרופ' דוד בן שלמה, ד"ר מיכאל פרייקמן, ד"ר יונתן גורליק, ד"ר ציונה בן גדליה, ד"ר אלישיב דרורי, ד"ר ישי נצר, ד"ר יובל ראובני, ד"ר נמרוד ענבר, ד"ר יעקב אנקר, בנימין שוורץ, מאיר ברויאר ועידית מילר

הכנס נערך בסיוע

משרד המדע והטכנולוגיה, מכון קק"ל לתולדות הציונות וההתיישבות,
קמ"ט ארכיאולוגיה במנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון, מרכז מורשת בגין, רשות העתיקות,
עיריית אריאל, מועצות אזוריות: שומרון, מטה בנימין, גוש עציון, הר חברון,
מועצות מקומיות: קריית-ארבע, אפרת,
עמותת רגבים, מרכז סיור ולימוד שומרון ובית הספר שדה כפר-עציון

תכנית הכנס

8:30-9:00	הרשמה וכיבוד קל (53.4.60)
10:45-9:00	מושב פתיחה (51.4.55) יו"ר הכנס: פרופ' מרים ביליג, מנהלת מדעית המו"פ האזורי ברכות: ח"כ אורי יהודה אריאל הכהן, שר החקלאות ופיתוח הכפר פרופ' יהודה דנון, נשיא אוניברסיטת אריאל בשומרון דניאל עטר, יו"ר קרן קיימת לישראל תא"ל אחוות בן-חור, ראש המנהל האזרחי אליהו שבירו, ראש העיר אריאל אבי רואה, ראש מועצה אזורית מטה בנימין יוסי דגן, ראש המועצה האזורית שומרון יוחאי דמרי, ראש מועצת דרום הר חברון
	הרצאת פתיחה ד"ר ג'ו עוזיאל, רשות העתיקות, מרחב ירושלים החוליה החדשה בשרשרת: ממצאים חדשים מירושלים הקדומה והשפעתם על הבנת עברה של העיר
12:45-11:00	מושבים מקבילים (א)
	מושב א: חדשות בחפירות (51.4.51) יו"ר: חנניה היזמי, קמ"ט ארכיאולוגיה, המנהל האזרחי ד"ר אורן גוטפלד, האוניברסיטה העברית על מערות ומגילות: עדויות חדשות להטמנת מגילות במערה 53 במצוק ההעתקים פרופ' דוד בן שלמה, אוניברסיטת אריאל בשומרון; פרופ' ראלף הוקינס, אוניברסיטת אברט, ווירג'יניה, ארה"ב ח'רבת אל מסטרה ואתרי מתחמים בבקעת הירדן ד"ר שי בר, אוניברסיטת חיפה מראס א-דין: סיכום ראשוני של שתי עונות חפירה באתר יחידאי משלהי תקופת הברזל במזרח השומרון טל שרה, שלו עומר, קיסילביץ שועה, ד"ר איתן קליין, רשות העתיקות חידושים בתפרוסת מערכות המסתור מימי מרד בר-כוכבא סביב חורבת בית נטיף צילה אשל, אוניברסיטת חיפה מטחון הכסף מאשתמוע - לשאלת מקורות הכסף ד"ר אבי ששון, המכללה האקדמית אשקלון קבר בנימין - הסבילים ומערכת המים ההיסטורית

מושב ב: משפט מסחרי ביהודה ושומרון (51.4.55) כיתת אודיטוריום

יו"ר: ד"ר הראל ארנון, משרד עו"ד הראל ארנון ושות'

עו"ד בצלאל סמוטריץ, סגן יו"ר הכנסת
"המינהל האזרחי עולה על אזרחי" - פירוק המינהל

פרופ' גבריאל הלוי, הקריה האקדמית אונו
סמכות שיפוט בעניינים אזרחיים ביהודה ושומרון

ד"ר חגי ויניצקי, המרכז האקדמי שערי מדע ומשפט וראש מכון בגין למשפט וציונות
מרשמי הקניין הרוחני ביהודה ושומרון

ד"ר אודליה מינס, הקריה האקדמית אונו
דיני חברות ביהודה ושומרון

פרופ' (אמריטוס) דוד א' פרנקל, אוניברסיטת בן גוריון בנגב
דיני אגודות, עמותות ושותפויות ביהודה ושומרון

מושב ג: מחקרים יישומיים בגיאופיסיקה ומדעי החלל (51.4.52)

יו"ר: ד"ר משה בן ששון, משרד המדע והטכנולוגיה

ד"ר אריק רוזנברג, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן
מחקר בפליטה רדיואקטיבית של גז ראדון ככלי למחקר גאופיסי, אטמוספרי ופלנטרי

שרון אניבייב, ד"ר יובל ראובני, ד"ר נמרוד ענבר, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן,
אוניברסיטת אריאל בשומרון
ניתוח סדרות זמן של נתוני מוליכות חשמלית של מי תהום כפרמטר לזיהוי מוקדם של
אירועים סייסמוגניים במערכת טרנספורם ים המלח

ד"ר נמרוד ענבר, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן
מודל שבירה חדש באזור הירמוך והקשר למבנה השוליים של טרנספורם ים המלח

ד"ר רועי יניב, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון
שימוש בפלטפורמות מוטסות למדידת יוניזציה מעל ישראל

אנטון לאונטייב, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון
מתודולוגיה חדשה להערכת כמות אדי המים באוויר באמצעות שימוש בלווייני חישה
מרחוק ועיקוב אותות GPS בטרופוספירה

14:00-13:00 ארוחת צהריים

ברכות מפי אורח הכבוד ח"כ אופיר אקוניס, שר המדע והטכנולוגיה

15:45-14:00 מושבים מקבילים (ב)

מושב ד: רעיונות דתיים ופוליטיים ביהודה ושומרון (51.4.52)

יו"ר: ד"ר מרדכי פרידמן, מ"מ יו"ר מכון קק"ל לתולדות הציונות וההתיישבות

ד"ר שני אומיאל-פלדמן, אוניברסיטת בר אילן
בין עלי לצה"ל: מחלוקת והסדרה בין המרחבון הציוני-דתי למרחב הציבורי הצה"לי

מוריה קור, אוניברסיטת בן גוריון בנגב
ספרות מגויסת פורצת טאבו: פרוזה פמיניסטית של מתנחלות

ד"ר אסף לייבוויץ', האוניברסיטה העברית, ירושלים
'האדמה לא שייכת לנו, אנחנו שייכים לאדמה': רוחניות יהודית בקרב ידוענים ישראלים
כהצעת מדיניות כלפי יהודה ושומרון

בנימין שוורץ, האוניברסיטה העברית, ירושלים ומו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן;
פרופ' מרים ביליג, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון
שיח דתי לשלום: התנועה הדתית-פוליטית מיוזמתו של הרב מנחם פרומן

ד"ר ענת רוט, המכון הישראלי לדמוקרטיה, פורום קהלת
הגבעונים: האם צמח בגבעות זרם אידיאולוגי חדש?

מושב ה: איכות הסביבה ביהודה ושומרון - מבט מהשטח 2018 (51.4.51)

יו"ר: פרופ' משה ענבר, אוניברסיטת חיפה

בני אלבז, קמ"ט איכות סביבה ומים איו"ש, עזה והמעברים במנהל האזרחי
מרקו בן-שבת, מנהל יחידת הפיקוח במנהל האזרחי
תמונת מצב איכות הסביבה ביהודה ושומרון

ירון רוזנטל, מנהל בית ספר שדה כפר עציון
גדר הפרדה - פנינו לאן?

משה גוטמן, מרכז פורום 'שומרים על הנצח'
סביבה ללא איכות: כרוניקה של שוד עתיקות ידוע מראש

פרופ' משה ענבר, אוניברסיטת חיפה; ד"ר יעקב אנקר, ד"ר מיכאל זילברברנד, ד"ר
ולדימיר מירלס, ד"ר פאינה נקונצ'ני, אלכס גימבורג, ניצן נאמן, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש
ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון
נגר עלי עירוני בשנות בצורת - המקרה של אגן נחל שילה והעיר אריאל

אריאל פילבר, מנהל בית ספר שדה עפרה; עו"ד תומר ישראל, מנהל המחלקה
המשפטית, ירוק עכשיו
געגועים לנחל - הטיפול הישראלי בנחלי יו"ש ב- 2018

עמיחי נעם, מנהל מכון המחקר בית ספר שדה כפר עציון
מחצבות בלב מדבר יהודה

מגיב: יצחק (איצה) מאיר, מנהל איגוד ערים שומרון

מושב ז: סוגיות ארכיאולוגיות ביהודה, שומרון ובקעת הירדן (51.4.55) כיתת אודיטוריום

יו"ר: פרופ' יהושע שוורץ, אוניברסיטת בר אילן

עמיחי שוורץ, אוניברסיטת אריאל בשומרון
מסורות רגיונליות בשומרון

אהרן טבגר, אוניברסיטת אריאל בשומרון
ייצור שמן בדרום השומרון בתקופת הברזל 2

מתן שוקרון, פרופ' בועז זיסו, אוניברסיטת בר אילן; ד"ר אורן אקרמן, אוניברסיטת אריאל בשומרון; ד"ר אילן סתוי, מרכז מידע ים המלח והערבה
בין מזרע לישימון - גתות מן התקופה הביזנטית בין באר-שבע לאשקלון

דרור סגל, מנהל ואוצר המוזיאון לארכיאולוגיה 'עקבות בעמק', גן השלושה
מערכת המחצבות שספקה אבן לבניית העיר הרומית והביזנטית ניסה - סקיתופוליס (בית שאן)

ד"ר שלמה לוטן, אוניברסיטת בר אילן
"בימי מערכות הסהר והצלב" - מבט על אירועי לחימה וקביעת מדיניות בצפון השומרון בתקופה הצלבנית בימי הביניים

אחיה כהן-תבור, חברת 'דגש ארכיאולוגיה תיירותית', אוניברסיטת אריאל בשומרון ומכון כנרת לארכיאולוגיה גלילית
ארכיאולוגיה כפדגוגיה - חפירות חינוכיות בסוסיא ובברקן

מושב ז: ביולוגיה ארכיאולוגית - 'חדש ימינו כקדם' (53.4.60)

יו"ר: ד"ר יוסף קאליפא, משרד המדע והטכנולוגיה

מיכל דוד, פרופ' אהוד ויס, אוניברסיטת בר אילן; ד"ר אלישיב דרורי, אושרית רחימי, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון; פרופ' ארז בן-יוסף, אוניברסיטת תל אביב; ד"ר אבשלום קרסיק, רשות העתיקות
אפיון מורפולוגי של ממצאי גפן מחפירות גבעת העבדים בתמנע

ד"ר דפנה לנגוט, אוניברסיטת תל אביב
"הגנן המסור" - גני הפאר של המלך הורדוס נחשפים

צמח אאויזרט, האוניברסיטה העברית
כיוונים חדשים ומפתיעים בחקר מזונות עתיקים

ד"ר ציונה בן גדליה, ד"ר אלישיב דרורי, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון; פרופ' אהוד ויס, אוניברסיטת בר אילן; צמח אאויזרט, ד"ר מיכאל קלוטשטיין, ד"ר רונן חזן, האוניברסיטה העברית; יעקב קלמן, רחל צ'אצ'י, ד"ר שולמית טרם ורועי פורת, 'המשלחת לחקר הרודיון ע"ש אהוד נצר', האוניברסיטה העברית; וד"ר רחל בר נתן, רשות העתיקות
ממצאים ביולוגיים חדשים מחפירות הרודיון

הפסקת קפה 16:00-15:45

מושבים מקבילים (ג) 17:45-16:00

מושב ח: סוגיות היסטוריות וסוציולוגיות ביהודה ושומרון - מושב תלמידי מחקר (51.4.52)

יו"ר: הרצל מקוב, מנהל מרכז מורשת בגין

שמואל בהט, אוניברסיטת אריאל בשומרון
"מגילת זכויות חצובה באבנים עתיקות": יחסו של מנחם בגין לכותל המערבי

ארן זר, אוניברסיטת אריאל בשומרון
מפעל רכישת הקרקעות של משה זר

יעלה קסלר, אוניברסיטת אריאל בשומרון
סיפור הצלת יהודים בידי ערבים במאורעות תרפ"ט בחברון, כפי שמשתקף בספרי הלימוד התיכוניים

עתיה זר, אוניברסיטת אריאל בשומרון
שותפות נשים בהתנחלות חברון ב- 1968

ד"ר ג'נט כהן, מכללה אקדמית צפת ואוניברסיטת אריאל בשומרון
האפקטיביות של התיישבות אידיאולוגית בפריפריה הגרעינים התורניים ותרומתם להון האנושי ולהון החברתי

מגיב: פרופ' יוסף גולדשטיין, אוניברסיטת אריאל בשומרון

מושב ט: ארכיאולוגיה ומקורות כתובים (51.4.55) כיתת אודיטוריום

יו"ר: פרופ' יוסף גרפינקל, האוניברסיטה העברית

ד"ר חיים כהן, אוניברסיטת חיפה
בקעת הירדן הדרומית וספר המדבר של השומרון בתקופת הברונזה התיכונה 2

ד"ר צבי רון, אוניברסיטת תל-אביב
"כרם היה לידידי בקרן בן שמן"

ד"ר מוטי היימן, רשות העתיקות
הארכיאולוגיה של הנוף והמקרא - מקרה מבחן מדרום יהודה במאות 8-6 לפנה"ס

פרופ' אמנון שפירא, אוניברסיטת אריאל בשומרון
חידת שיר השירים ופתרונה בסיוע כתובת עברית מח'רבת אל-קום

ד"ר מיטיה פרומין, רשות הגנים הלאומיים
'לסרטבה, ומסרטבה' - הצעה חדשה לזיהוי מקומה של התחנה השנייה בקו המשוואות מירושלים לבבל

מושב י: מחקרים יישומיים בכרמי ענבי יין- מושב תלמידי מחקר (51.4.51)

יו"ר: ד"ר חגית שווימר, משרד המדע והטכנולוגיה (לשעבר)

דניאל ימיני, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון
פיתוח מערכת לניקוי גפנים מווירוסים באמצעות תרבית ניצנים

אניה פינקוס, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן
אנליזת פרופיל ארומטי של יינות ממטרי יישון שונים באמצעות SPME-GCMS

ידידיה סוויד, דניאל מינץ, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, האוניברסיטה העברית;
ד"ר אלישיב דרורי, ד"ר ישי נצר, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת
אריאל בשומרון; פרופ' אהרון פיאט, אוניברסיטת בן גוריון בנגב; פרופ' ז'וזה גרינצוויג,
האוניברסיטה העברית; גיל הררי, יקבי כרמל
זמירת שריגים מאוחרת ככלי לשינוי פנולוגיה ושיפור איכות יינות אדומים

דניאל מינץ, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, האוניברסיטה העברית; פרופ' אהרון
פיאט, אוניברסיטת בן גוריון בנגב; פרופ' ז'וזה גרינצוויג, האוניברסיטה העברית; ד"ר ישי
נצר, מו"פ אזורי מזרח: יו"ש ובקעת הירדן, אוניברסיטת אריאל בשומרון
צעדים ראשוניים בהתאמת מודל השקיה דינמי לענבי יין לבנים

יום שישי, כ"ה בסיוון תשע"ח, 8 ביוני 2018

סיור נלווה לכנס מחקרי יהודה ושומרון ה- 28

"...וַיִּמְצָא נֶפֶן שְׂדֵה וַיִּלְקֹט מִמֶּנּוּ פְּקָעֹת שְׂדֵה..."(מלכים ב', ד', לט')

הגפן בהר מן העת העתיקה לעת החדשה

בהדרכת יאיר אלמקייס מנהל מרכז סיור ולימוד שומרון

8:30 איסוף מחניון קניון 'מגה אור' באריאל

ביקור בגתות ברקן- ח'ירבת אל בורק

סיור בכרם המחקרי של מו"פ אזורי מזרח ('ליזימטרים')

מצפור קידה: מן ההר אל הבקעה

ביקור ביקב טורא

13:30 חזרה משוערת לאריאל